

บทที่ 3

ระเบียบการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “ความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ : กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร”

วิธีการศึกษา

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ หนังสือเอกสารการประชุมวิชาการต่างๆ ตลอดจนบทความในวารสาร วิทยานิพนธ์ และข้อมูลที่เป็นบทความใน Website ต่างๆ
2. ศึกษาจากภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษาปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) โดยอาศัยเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำมาแปลผลประกอบการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษาจากผู้สูงอายุเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน จำนวน 17 ชมรม จำนวนสมาชิกทั้งหมด 1,192 คน โดยคำนวณจากประชากรทั้งหมด 1,192 คน มาเปรียบเทียบกับตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan (สถิติพัฒนียอดเพชร, 2551, น. 150) ซึ่งได้ขนาดตัวอย่าง 289 คน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1
รายชื่อจำนวนสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร

ลำดับที่	ชื่อชมรมผู้สูงอายุ	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	ชมรมผู้สูงอายุศิษย์หลวงปู่มีง ชุมชนวัดกก	45	11
2.	ชมรมผู้สูงอายุคลองสนามชัย ชุมชนซอยนายเจียก	50	12
3.	ชมรมผู้สูงอายุพิศาลสัมพันธ์	120	29
4.	ชมรมผู้สูงอายุทรัพย์บุญพัฒนา	25	6
5.	ชมรมผู้สูงอายุคลองห้วยทราย ชุมชนหลวงพ่อขาว	35	8
6.	ชมรมผู้สูงอายุเทพนิมิต	55	13
7.	ชมรมผู้สูงอายุแสงธรรม	60	15
8.	ชมรมผู้สูงอายุสุขใจ	55	13
9.	ชมรมผู้สูงอายุร่วมมิตรสัมพันธ์	70	17
10.	ชมรมผู้สูงอายุเคหะพัฒนาตนเอง	83	20
11.	ชมรมผู้สูงอายุชัยมงคล	45	11
12.	ชมรมผู้สูงอายุเพชรทองคำ	230	56
13.	ชมรมผู้สูงอายุจิตตสัมพันธ์	65	16
14.	ชมรมผู้สูงอายุอริยธรรม	60	15
15.	ชมรมผู้สูงอายุทรัพย์สินพัฒนา	50	12
16.	ชมรมผู้สูงอายุเคหะชุมชนธนบุรี โครงการ 3	80	19
17.	ชมรมผู้สูงอายุศูนย์บริการสาธารณสุข 42 (ถนนอม ทองสีมา)	64	16
	รวม 17 ชมรม จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น	1,192	289

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Radom Sampling) จากรายชื่อจากชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องจากงานวิจัยต่างๆ
2. กำหนดโครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

3. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเข้าใจ และเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบเชิงปริมาณมีการทดสอบแบบสอบถาม ได้แก่ การทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาการใช้ภาษาที่ถูกต้อง และความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมถึงความครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา โดยจัดทำแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และสมาชิกในครอบครัวที่อยู่อาศัย โดยมีลักษณะคำถามเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์ จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการการเรียนรู้คอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 1 ข้อ คำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และผ่านการแก้ไขแล้วนำไปทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมิตรอนันต์ ซอยมิตรอนันต์ ถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ราย มีลักษณะที่อยู่อาศัยในเขตเมืองของกรุงเทพมหานคร ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability)

ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .947 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำกับข้อมูลใช้การจัดเก็บรวบรวมเชิงปริมาณ เนื่องจากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จึงต้องมีการนัดหมายผู้สูงอายุ และสถานที่จัดเก็บจะเป็นชมรมผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตบางขุนเทียน จำนวน 17 แห่ง โดยผู้ศึกษาจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ นำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุในเขตบางขุนเทียน จำนวน 17 แห่ง โดยเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยแนะนำตนเองบอกวัตถุประสงค์ เพื่อขอความร่วมมือของผู้สูงอายุในการให้ข้อมูล โดยเป็นการตอบแบบสอบถามแบบสมัครใจ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความเป็นอิสระในการให้ข้อมูล หากผู้สูงอายุไม่สามารถเขียนหนังสือได้ เมื่อผู้สูงอายุตอบประเด็นใด ผู้สัมภาษณ์จะทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบในแบบสอบถามนั้น เมื่อเสร็จสิ้นการตอบแบบสอบถามผู้ศึกษาจะเก็บรวบรวมข้อมูลเอง

2. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาประมวลและวิเคราะห์ โดยรวบรวมแบบสอบถามให้ได้ 289 ชุด จำนวน 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานั้น ผู้ศึกษาได้นำเสนอสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการอธิบายข้อมูลประกอบตาราง โดยให้ข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the social science) ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์มีดังนี้

1. การแจกแจงหาความถี่ (Frequency)
2. การหาค่าร้อยละ (Percentage)
3. การหาค่าเฉลี่ย (Mean)
4. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. การทดสอบหาค่า t-test และ F-test โดยมีระดับนัยที่สำคัญทางสถิติที่ 0.05

6. ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้วิธีเรียงลำดับความสำคัญ มากน้อยของความเห็น และจัดกลุ่มให้อยู่ในหมวดหมู่ประเภทเดียวกัน แล้วนำมาแจกแจงความถี่/ หาค่าร้อยละ

7. การแปลความหมายจากคะแนน ผู้ศึกษาใช้วิธีการคำนวณเชิงระดับความคิดเห็น และความต้องการ โดยให้คะแนนในข้อคำถาม ซึ่งจะมีคำตอบในลักษณะมาตราส่วนประกอบของ ค่าคะแนน

ค่าคะแนน (Rating Scale) ความคิดเห็น ดังนี้

- มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
- มีความคิดเห็นระดับมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
- มีความคิดเห็นระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
- มีความคิดเห็นระดับน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
- มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
- ไม่มีความคิดเห็น	ให้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินความคิดเห็น และการแปลผลโดยพิจารณา จากระดับของคะแนนค่าเฉลี่ย คือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 0}{5} = 1.00$$

โดยสามารถแบ่งเกณฑ์ได้ดังนี้

0.00 - 1.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด
1.01 - 2.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับน้อย
2.01 - 3.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับมาก
4.01 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน (Rating Scale) ความต้องการ ดังนี้

- มีความต้องการระดับมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
- มีความต้องการระดับมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
- มีความต้องการระดับปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
- มีความต้องการระดับน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
- มีความต้องการระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
- ไม่ต้องการ	ให้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินความต้องการ และการแปรผลโดยพิจารณาจากระดับของคะแนนเฉลี่ย คือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 0}{5} = 1.00$$

โดยสามารถแบ่งเกณฑ์ได้ดังนี้

0.00 - 1.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อยที่สุด
1.01 - 2.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับน้อย
2.01 - 3.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับปานกลาง
3.01 - 4.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับมาก
4.01 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการระดับมากที่สุด

การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูล และสรุปผลการศึกษา โดยมุ่งสาระจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การพรรณนาจากปรากฏการณ์ที่ได้ ตามด้วยทฤษฎีและแนวคิดมาสนับสนุน
2. ใช้ตารางทางสถิติของตัวแปร โดยการอ่านค่าสถิติที่ปรากฏนั้นมาประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา